

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Nejlepší zájem dítěte při určování a popírání rodičovství“

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR

Termín a místo konání: 24. března 2026 od 9:00
online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Právní úprava rodičovství vychází z ustanovení druhé části občanského zákoníku, v níž jsou zakotvena zejména pravidla určení rodičovství, tedy **mateřství i otcovství**. Jak z občanského zákoníku, tak i zákona o zvláštních řízeních soudních však rovněž vyplývá úprava popírání rodičovství. V obou případech soudního rozhodování, tedy i při určování i při popírání rodičovství, bývá **dítě zpravidla zastoupeno, ve většině případů orgánem sociálně-právní ochrany dětí**, jehož stěžejním úkolem je **ochrana nejlepšího zájmu nezletilého dítěte**. Tento fakt je však původcem velmi častého **nepochopení podstaty řízení ve věcech rodičovství**, již **není ochrana nejlepšího zájmu dítěte, nýbrž postavit najisto, kdo je rodičem**. Proto je možnost OSPOD působit na soudní rozhodování velmi omezená a soustředí se na **jiné aspekty**, než identifikační složky nejlepšího zájmu, zejména na procesní otázky a dokazování. **Nejlepší zájem dítěte je naopak zásadní v případech, kdy je třeba vyloučit případnou nespravedlnost právní úpravy**, v současné době při **promíjení zmeškání popěrné lhůty** a při **zahajování řízení o popření otcovství založeného souhlasným prohlášením**. Stěžejní pozornost proto bude zaměřena na tuto oblast. Rovněž je třeba nejlepší zájem dítěte zohlednit při **rozhodování o péči, styku a výživě**, jež je přímo spojeno s rozhodováním o určení rodičovství. Exkurz se soustředí na cizí úpravy, v nichž může dítě podávat příslušné návrhy dokonce vlastním jménem.

Po absolvování programu absolvent bude schopen:

- definovat obsahové složky nejlepšího zájmu dítěte,
- definovat koncepční rozdíly v právní konstrukci statusového poměru mezi matkou a dítětem a otcem a dítětem,
- argumentovat ve prospěch určení rodičovství,
- argumentovat ve prospěch popření rodičovství,
- provádět test proporcionality, zejména v případě střetu nejlepšího zájmu dítěte se zájmem "podvedeného" otce,
- hledat důvody pro prominutí i neprominutí zmeškání popěrné lhůty,
- popsat důvody pro zahájení řízení o popření otcovství soudem bez návrhu,
- činit podněty soudu a reagovat na případné odložení věci,
- řádně zastupovat dítě v řízení o popření nebo určení rodičovství,
- řádně umožnit participaci dítěte v řízení,
- vyhledávat judikaturu Ústavního soudu,
- definovat nejlepší zájem dítěte při rozhodování o péči, styku a výživě.

Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail radovandavid@radovandavid.cz.

Obsah kurzu:**1. Princip nejlepšího zájmu dítěte v legislativě**

- Úvod do problematiky, zakotvení principu v Úmluvě o právech dítěte a jeho projevy v občanském zákoníku, zákonu o sociálně-právní ochraně dětí a dalších právních předpisech
- Život a zdraví dítěte jako nejvyšší hledisko
- Participační práva dítěte

2. Nejlepší zájem při určování a popírání otcovství

- První, druhá a třetí domněnka otcovství včetně detailního rozboru postavení otce při asistované reprodukci (tzv. první a půltá domněnka)
- Absence participace dítěte při určení otcovství souhlasným prohlášením
 - nemožnost popření otcovství dítětem
 - exkurz do zahraničí
 - judikatorní závěry
 - neplatnost souhlasného prohlášení pro nedovolenost?
 - závěry Evropského soudu pro lidská práva ve věci Kňákal proti České republice
- Postavení dítěte v soudním řízení o určení otcovství
 - lékařské zprávy a jiné důkazní prostředky
 - genetické testování
 - závěry ESLP ve věci Paulík proti Slovensku
- Popření otcovství
 - nejlepší zájem dítěte na prominutí zmeškání popěrné lhůty matky nebo otce
 - nejlepší zájem dítěte při zahájení řízení o popření otcovství určeného souhlasným prohlášením bez návrhu
- Spojení řízení s řízením o péči, styku a výživě
- Analýza posledních nálezů Ústavního soudu o preferenci sociálně-právního rodičovství před biologickou realitou

- Test proporcionality, zejména při poměrování nejlepšího zájmu dítěte a zájmu "podvedeného" otce

3. Nejlepší zájem při určování a popírání mateřství

- Zahájení řízení o určení mateřství
 - role OSPOD, bude-li návrh podán dítětem
- Prokázání skutečnosti, že matka porodila dítě
 - lékařské zprávy a jiné důkazní prostředky
 - genetické testování
- Zápis matky v případě domácího porodu
- Možnosti určení totožnosti matky v případě utajeného porodu nebo odložení dítěte do baby-boxu
- Řízení o popření mateřství
 - legitimace k podání návrhu
 - dítě má popěrné právo, role OSPOD
 - správné pochopení ustanovení § 426 zákona o zvláštních řízeních soudních
 - vysvětlení odlišností řízení ve věcech otcovství
- Exkurz do přímého osvojení v případě náhradního mateřství
 - zdůraznění absolutní neplatnosti smlouvy mezi matkou nositelkou a ženou objednatelkou
 - povinnost soudu i při přímé adopci zkoumat nejlepší zájem dítěte
- Analýza posledních názorů Ústavního soudu o preferenci sociálně-právního rodičovství před biologickou realitou

4. Nejlepší zájem dítěte při rozhodování o péči, styku a výživném

- Předpoklady rozhodnutí o společné, střídavé nebo individuální péči
- Detailní rozbor judikatury Ústavního soudu o presumpci souladu střídavé péče s nejlepším zájmem dítěte
- Střídavá péče v rozporu s nejlepším zájmem dítěte, test proporcionality
- Individuální péče - kritéria pro výběr rodiče, jemuž bude dítě svěřeno
- Vzájemná práva a povinnosti rodiče a dítěte jako základ konstrukce právního poměru
- Styk jako právo nebo povinnost dítěte? Styk jako právo nebo povinnost rodiče?
- Příklady nedávných soudních výroků vybočujících ze zakotvené praxe, že styk je oprávněním rodiče
- Exkurz do vyživovací povinnosti se zdůrazněním, že materiální rozměr není stěžejním kritériem

5. Diskuse a závěr